

АБ МЭРАПРЫЭМСТВАХ ПА ВЫКАНАННЮ РАШЭННЯў РАЦЫНЬКАГА (1965г.) ПЛЕНУМА ЦК КПСС «АБ НЕАДКЛАДНЫХ МЭРАХ ПА ДАЛЕЙШЫМ РАЗВІЦЦЮ СЕЛЬСКОЙ ГАСПАДАРКІ СССР»

Даклад першага сакратара ЦК КП Беларусі таварыша П. М. МАШЭРАВА

Сакавіцкі Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС разглядаў пытанні, якія маюць велізарнае значэнне ў жыцці партыі і ўсяго савецкага народа. Прынятыя Пленумам меры па далейшаму развіццю сельскай гаспадаркі СССР з'яўляюцца баявой праграмай дзеянняў. Партыйныя арганізацыі, усе працоўныя Беларусі з глыбокім задавальненнем успрынялі рашэнні сакавіцкага Пленума ЦК КПСС. Яны паўсюдна абмеркаваны на сходах партыйнага актыўнага раёна і гарадоў, у сельскіх і партыйных арганізацыях, на сходах калгаснікаў і рабочых саўгасцаў.

Пленум ЦК КПСС праходзіў пры поўнай аднадушнасці ўсіх яго ўдзельнікаў, у абстаноўцы свабоднага абмену думкамі, вострай і смелай крытыкі недахопаў. Важнейшымі рысамі яго работы былі дзелавітасць і прыпыноўнасць, глыбокая вера ў творчыя сілы народа, у яго актыўнасць, у калектывны вопыт мас, апора на гэтыя сілы. На Пленуме ЦК КПСС з усёй сур'ёзнасцю і прамотай было абмеркавана становішча спраў у сельскай гаспадарцы краіны.

Развіццю гэтай жыццёва важнай галіны сацыялістычнай эканомікі Камуністычная партыя па-стаінна ўдзяляла пільную ўвагу. Усім добра вядома тэма староўчых вынікаў, якія былі дасягнуты ў сельскай гаспадарцы за першыя пяць гадоў пачынаў вераснёўскага (1953 года) Пленума ЦК КПСС. Аднак затым былі дапушчаны парушэнні, а ігнараванне не эканамічных законаў развіцця сацыялістычнай вытворчасці, прычым у матэрыяльнай зацікаўленасці працаўнікоў вёскі ва ўдзеле грамадскай гаспадаркі, суб'ектывізм і адміністрацыйны ўмяшчэнне, памылкі ў планаванні, нарыхтоўках, фінансаванні і крызіс у сельскай гаспадарцы ў палітыцы ініцыятыў. Правадзіліся ў апошнія гады шматлікія, часам надуманыя перабудовы ў кіраванні сельскай гаспадарчай спадарожнай абстаноўку нервознасці і безадказнасці ў кіраванні, падрывалі ў людзей веру ў свае сілы.

У выніку гэтага дасягнуты ў свой час вынікі не былі замацаваны і развіты, сельская гаспадарка замарудзіла тэмпы росту, па сутнасці пачала таптацца на месцы. Намечаныя планы вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі аказаліся невыкананымі. Становішча, напрыклад, у нашай рэспубліцы такое, што, калі за перыяд з 1953 па 1958 год сярэднегадавы тэмпы прыросту валовай прадукцыі сельскай гаспадаркі перавысілі 6 працэнтаў, то за апошнія пяць гадоў ён знізіўся да 4 працэнтаў. Заданні сямігадкі па вытворчасці асноўных сельскагаспадарчых прадуктаў засталіся нявыкананымі.

Нягледзячы на спараччэнне тэмпаў вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі, аб'ёмы дзяржаўных закупак павялічаліся. Гэта прымусіла калгасы і саўгасы рэзюльваць у тую частку прадукцыі, якая неабходна для ўзнаўлення. Сярэднегадавы прырост вытворчасці мяса па рэспубліцы за шэсць гадоў склаў 2,5 працэнта, а прырост нарыхтовак жывёлы — 8,5 працэнта. Для выканання такога плана нарыхтовак калгасам і саўгасам прыходзілася купляць значную колькасць маладняку жывёлы ў населенніцы. Але, не маючы дастатковай колькасці кармоў, яны не маглі арганізаваць інтэнсіўнае гадоўленне і адкорм і вымушаны былі прадаваць дзяржаве жывёлу нізкімі кандацыямі, ад чаго неслі вялікія страты.

Сур'ёзную шкоду сельскай гаспадарцы нанеслі шаблонныя ўстаноўкі зверху па замене адной сістэмы земляробства другой, па структуры пасяўных плошчаў, па ўтрыманню і кармленню жывёлы без уліку прыродна-эканамічных умоў і месцовага вопыту і па іншых пытаннях. Разам з тым мала што рабілася па павышэнню культуры земляробства, культываваліся пагардлівыя адносіны да севаработы, недацэньвалася роля лугоў і пашы, неабгрунтавана скарачаліся пасевы канюшыны і іншых злакавых травяў.

У той жа час трэба прызнаць, што адстаўленне сельскай гаспадаркі ў нашай рэспубліцы тлумачыцца не толькі названымі прычынамі, але і ў значнай ступені сур'ёзнымі недахопамі ў рабоце партыйных, савецкіх і сельскагаспадарчых арганізацый па кіраванню калгасамі і саўгасамі, недахопамі ў арганізацыйнай і палітычнай рабоце сельскіх партыйных арганізацый, у няўменні некай часткі нашых кадраў правільна ажыццяўляць кіраванне сельскагаспадарчай вытворчасцю. У практыцы работы рады сельскіх арганізацый фактычна адміністрацыя і камандаванне, шаблон і фармалізм. У той жа час усё недастаткова явілася работа непасрэдна з людзьмі, не было надзейнай апоры на сельскагаспадарчую навуку і спецыялістаў, слаба абавязалася ў ўкараненні перадавы вопыт.

Глыбока і ўсебакова прааналізаваны прычыны адстаўлення сельскагаспадарчай вытворчасці, сакавіцкі Пленум ЦК КПСС указваў практычныя шляхі іх пераадолення, намясці навукова-абгрунтаваную праграму росту вытворчасці прадуктаў сельскай гаспадаркі і жывёлагадоўлі, умацавання эканамічнай калгасаў і саўгасцаў.

Паслядоўнае ажыццяўленне намечаных Пленумам ЦК КПСС мер з'яўляецца важнейшай задачай партыйных, савецкіх і гаспадарчых арганізацый рэспублікі. Удзельнікам і саўгасцам вытворчасці з'яўляецца жыццёва важнай задачай камуністычнага будаўніцтва. На яе вырашэнне павінны быць накіраваны намаганні ўсёй Кампартыі Беларусі, усяго нашага народа.

Выкладзены ў дакладзе таварыша Л. І. Броняева і рашэнні Пленума ЦК КПСС меры, заснаваныя на ўліку патрабаванняў эканамічных законаў развіцця сацыялістычнай гаспадаркі, інтэрасаў камуністычнага будаўніцтва, ствараюць аб'ектыўныя ўмовы для паспяховага развіцця калгаснай і саўгаснай вытворчасці.

У адпаведнасці з рашэннямі Пленума Цэнтральнага Камітэта КПСС, Савета Міністраў СССР і Презідыума Вярхоўнага Савета СССР прыняты рад пастановаў, накіраваных на павышэнне матэрыяльнай зацікаўленасці калгасцаў і саўгасцаў у павелічэнні вытворчасці і продажу прадуктаў сельскай гаспадаркі і жывёлагадоўлі, на ўмацаванне іх эканамічнай і палітычнай адказнасці за вынікі свайго ўдзелу ў сельскай гаспадарцы.

У сістэме мерапрыемстваў, выпрацаваных ЦК КПСС па ўдзельніцтве сельскай гаспадаркі, вялікае значэнне надаецца ўдасканаленню парадку і ўмоў закупак сельскагаспадарчых прадуктаў і павышэнню матэрыяльнай зацікаўленасці калгасцаў і саўгасцаў у павелічэнні іх вытворчасці.

Існаваўшая сістэма нарыхтовак і закупак мела шмат недахопаў. Кароны з іх заключаліся ў тым, што планы закупак не былі стабільнымі, яны доводзіліся калгасам і саўгасам на адзін год, часта з вялікім спазненнем, без уліку спецыялізацыі і магчымасцей гаспадарак. Асабліва адмоўна адбілася гэта на перадавых калгасках і саўгасках, якія, як правіла, давалі дадатковыя заданні, намяно перавышала планавыя. Усё гэта ўносіла няўпэўненнасць у работу калгасцаў і саўгасцаў, пазабавляла іх магчымасці правільна планавыя вытворчасць, зніжала матэрыяльную зацікаўленасць.

Пленум ЦК КПСС прызнаў неабходным перайсці да цвёрдых планаў нарыхтовак сельскагаспадарчых прадуктаў, якія павінны вызначацца загады і заставача, янаемнымі для кожнага калгаса і саўгаса на ўсе гады будучай пяцігодкі. У гэтых планах павінны гарманічна спалучацца агульнадзяржаўныя і ўнутрыгаспадарчыя інтэрасы з тым, каб кожная гаспадарка, абавязкова выконваючы планы закупак, мела неабходную колькасць прадуктаў для забеспячэння расшыранага ўзнаўлення і аплаты працы.

Як вядома, калгасы і саўгасы Беларусі спецыялізуюцца па вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі, ільну, бульбы і цукровых буркоў. Побач з гэтым рэспубліка павінна будзе вырашчаць у значных размахавых вытворчасці і перш за ўсё для аплаты працы калгаснікаў і задавальнення патрэб расту чагалаго жывёлы. Разам з тым у нас ёсць магчымасці, і мы павінны прыняць неабходныя меры для павелічэння вытворчасці тавараў збожжа. Вы ўжо ведаеце, што на ўсе гады будучай пяцігодкі для Беларусі ўстаноўлены цвёрдыя планы закупак збожжа ў колькасці 250 тысяч тон.

Як бачыце, план невялікі. Ён намяно меншы за раней устаноўленае заданне на 1965 год і на 77 тысяч тон менш, чым было прададзена збожжа ў мінулым годзе. Гэты план не перавышае 12 працэнтаў да аб'ёму фактычна атрыманага збожжа ў 1964 годзе і складае менш чым 7 працэнтаў да мяржовага аб'ёму яго вытворчасці ў 1970 годзе. Перад гаспадаркамі рэспублікі адкрываюцца вялікія магчымасці. Усё будзе залежаць ад нашай работы.

Як вядома, для калгасаў і саўгасцаў нечарназёмнай зоны, у тым ліку і для Беларусі, устаноўлены даволі высокія цэны на збожжа. Пры гэтым для ўсіх гаспадарак нашай рэспублікі (калгасаў і саўгасцаў) яны будуць адзінавы: на жыта і пшаніцу — па 130 рублёў за тону, на ячмень — па 90 рублёў, на авёс — па 75 рублёў, на грэчку — па 300 рублёў за тону. Гэтыя цэны ў корані мяняюць становішча, даючы калгасам і саўгасам вялікі эканамічны выйгрыш. У разліку на план закупак 1965 года гаспадаркі нашай рэспублікі атрымаюць дадаткова каля 13 мільянаў рублёў.

Пры значным падняцці гэта сума будзе значна большай. Вядома, напрыклад, што за кожную

тону жыта ці пшаніцы, прададзенай звыш плана, дзяржава будзе плаціць па 195 рублёў, гэта значыць на 50 працэнтаў вышэй за асноўную закупачную цэну. Такія высокія закупачныя цэны робяць вельмі выгадным для калгасаў і саўгасцаў звышпланавы продаж збожжа. Як бачыце, збожжавыя гаспадаркі Беларусі з гэтага часу багатуцца на трывалыя эканамічны асновы, і яна павінна стаць рэнтабельнай і высокадаходнай галіной.

У гэтым годзе рэспубліка павінна прадаць дзяржаве бульбы 1,1 мільёна тон, цукровых буркоў — 800 тысяч тон і льновалана — 97 тысяч тон. Зразумела, што, гаворачы аб нарыхтоўках, нам трэба спамінаць і пра гэтыя планы. Усё нашу работу па пашырэнні павышэння вытворчасці прадукцыі сельскай гаспадаркі, планамі калгасаў і саўгасцаў прадугледжваецца атрымаць сёлета з кожнага гектара збожжавых у асяроддзі на рэспубліку больш чым на 9 цэнтнераў і павялічыць валовы збор збожжа амаль на 40 працэнтаў у параўнанні з мінулым годам. Бульбы маюць на ўвазе атрымаць столькі ж, як і ў мінулым годзе, ільну — на 47 працэнтаў, цукровых буркоў — на 16 працэнтаў больш, чым летас.

Цяпер задача партыйных арганізацый, савецкіх і сельскагаспадарчых арганізацый, кіраўнікоў калгасаў і саўгасцаў заключаецца ў тым, каб правільна выкарыстаць эканамічную дапамогу дзяржавы, прывесці ў дзеянне рэзервы калгасаў і саўгасцаў, у найкарэйчэйшым тэрміне ўзяць культуру земляробства, палепшыць урадлівасць зямлі, дабіцца павышэння ўраджайнасці ўсіх сельскагаспадарчых культур. Асабліва важна выкарыстаць навуковыя магчымасці для павелічэння вытворчасці збожжа. А магчымасці гэтыя вялікія. Дастаткова сказаць, што сярэдня ўраджайнасць збожжавых па рэспубліцы ў два з лішнім разы ніжэйшай, чым у перадавых калгасках і саўгасках. Мы павінны ліквідаваць такі разрыў. Для гэтага неабходна наведзіць ўзровень парадка на палях, хутчэй асвоіць севаработы, добра арганізаваць насенняводства, рацыянальна выкарыстоўваць мінеральныя і арганічныя ўгнаенні.

За бліжэйшыя адзін-два гады мы павінны забяспечыць аднаўленне і асабнае севаработы ў калгасках і саўгасках, завяршыць пераход на сучасныя гатунковыя пасевы збожжавых культур у 1966 годзе, бульбы — у 1968 годзе.

Па-ранейшаму сур'ёзную ўвагу трэба ўдзяліць наакупленню высаканых арганічных ўгнаенняў, якія маюць у нашых умовах рашучае значэнне для павелічэння ўраджайнасці і валовых збораў сельскагаспадарчых культур. Вытворчасць іх на канцы пяцігодкі трэба дасягнуць да 60—65 мільянаў тон, а сёлета — да 53 мільянаў тон. Інакш канцы, сёлета мы павінны ўнесці на кожны гектар ворнай зямлі не менш чым 10 тон ўгнаенняў. Штогод будзе ўзрастаць пастаянны сельскай гаспадарцы мінеральных ўгнаенняў. У сувязі з гэтым неабходна звярнуць увагу на работу асяроддзя пастаяннага аэрацыя ўгнаенняў і ўраджайнасці аэрацыяў заводу. Ён павінен дабраць сапраўдныя са сваймі задачкамі, не выконвае функцыянальнай панаў. Кіраўнікі саўгасцаў і заводу павінны ў найкарэйчэйшым тэрміне правесці становішча і забяспечыць дакладнае выкананне планаў вытворчасці і пастаянны калгасам і саўгасцам мінеральных ўгнаенняў.

У адпаведнасці з рашэннямі сакавіцкага Пленума ЦК КПСС у рэспубліцы трэба правесці вялікую работу па меліярацыі зямлі і наакупленню кіслых глеб. За пяцігоддзе ў рэспубліцы намяно асушыць і ўвесці ў сельскагаспадарчую прыстасаваннасць 1,5 мільёна гектараў балот і забалочаных зямель. Для гэтых іх дзяржава выдзяляе меліярацыйную тэхніку і наакупленне для. Для выканання ўстаноўленага аб'ёму работ трэба павялічыць колькасць БМУ, падрыхтаваць кваліфікаваныя кадры, палепшыць праектаванне.

Асабную ўвагу трэба звярнуць на правільную арганізацыю меліярацыйных работ. У гэтай справе ў нас яшчэ не зжыты недахопы. Асушэнне шмат якіх масіваў пачынаецца без рабочых чарцяжоў, вядзецца часта на-вока. Задача асушальных зямель праводзіцца позняй восенню і нават зімой, калі фактычна немагчыма аб'ектыўна аданіць работу. Сродкі на капітальны рамонт не асвойваюцца, а работы па доглядзе і рамонце асушальных сеткі вядуцца незадавальняюча.

Сур'ёзныя клопаты трэба правесці аб рацыянальным выкарыстанні асушальных зямель. Трэба ўнесці поўную яскасць у такія пытанні, як аграцэхніка на тарфяніках, насенняводства і г. д. Па-ранейшаму вострай застаецца праблема ўнясення на тарфянікі калійных і фосфарных ўгнаенняў. У шмат якіх гаспадарках яны ўносяцца ў недастатковай колькасці, дапускаюцца і іншыя парушэнні. Усё гэта рэзка аніяе ўраджайнасць высаканых зямель. Вырашэнне ўказаных пытанняў — першачарговая задача вучоных, работнікаў меліярацыйных і сельскагаспадарчых арганізацый і спецыялістаў калгасаў і саўгасцаў.

У будучым пяцігоддзі калгасам і саўгасам рэспублікі неабходна правадзіць 3,3 мільёна гектараў кіслых глеб, і ўжо ў гэтым годзе

звыш 500 тысяч гектараў. Гэта вялікая задача. Паспех яе выканання будзе залежаць, галоўным чынам, ад работы аб'яднання «Белсельгастэхнікі». Трэба зазначыць, што тут ужо цалер сусарадкаюцца цяжкія. Перш за ўсё не хапае вапнавых матэрыялаў. У гэтым виваюта і Беларусі саўгасцы, які не арганізаваў іх належыць вывар вапнавых матэрыялаў, не прымае належных мер для задавальнення запатрабаваных калгасаў і саўгасцаў рэспублікі.

Як вядома, работы па асушэнню зямель, здабычы, транспарціроўцы і выкарыстанню торфу, а таксама наакупленню кіслых глеб, пачынаюцца з гэтага года, будучы праводзіцца ў калгасках за кошт сродкаў дзяржаўнага бюджэту. Гэта вельмі важная дапамога і трэба паклапаціцца аб тым, каб выкарыстаць яе правільна, з поўнай аддачай.

Німа патрэбы даказваць, што паслядоўнае ажыццяўленне рашэнняў сакавіцкага Пленума ЦК КПСС у шмат чым будзе залежаць ад узорнага арганізацыі сельскагаспадарчых работ у дзяржаві. Ясна сёлета прыйшла са спазненнем. Умовы надвор'я былі да гэтага часу неспрыяльныя. Гэтыя асаблівасці не павінны ўлічвацца пры правядзенні вясновай сябвы. Кіраўнікам калгасаў і саўгасцаў, спецыялістам трэба ўзмацніць барацьбу за захаванне влітцы ў глебе, звярнуць пільную ўвагу на арганізацыю паліваў работ, дабра выкарыстання паліваў, выкарыстання тэхнікі. Трэба забяспечыць двухузровеньную работу ўсіх трактарных аргартаў, строга захоўваць патрабаванні аграцэхнікі пры падрыхтоўцы глебы, насення, пры ўнясенні ўгнаенняў і правядзенні сябвы.

Нельга не спыніцца на вырошчванні такой культуры, як грэчка. Удзельная вага яе ў плане дзяржаўных закупак зерня па рэспубліцы складае 20 працэнтаў. Мы павінны ў гэтым вынішчаць, каб перавыканаць планы продажы грэчкі. Для гэтага ёсць умовы. Цяпер у калгасках і саўгасках ёсць насенне грэчкі на 110 тысяч гектараў. У рэспубліцы няма гаспадарак, якія атрымліваюць высокую ўраджайнасць грэчкі. Аднак іх вопыт выкарыстоўваецца недастаткова. Сям-там маюць намер пасейць менш грэчкі, чым летас. Гэта недапушчальна. Трэба змяніць адносіны да вырошчвання грэчкі, перастаць адносіцца да яе як да другой рады культуры, якую часта размяшчаюць на дрэнных землях, сеюць без ўгнаенняў і нічога не робяць па доглядзе яе. Партыйныя, савецкія і сельскагаспадарчыя органы абавязаны ўзяць пад асаблівую кантроль вырошчванне грэчкі і забяспечыць безумоўнае выкананне ўстаноўленых заданняў па яе продажы дзяржаве.

Першачаровай задачай калгасаў і саўгасцаў з'яўляецца павелічэнне вытворчасці малака, мяса і іншых прадуктаў жывёлагадоўлі.

Рэспубліка ў асноўным справілася з выкананнем плана закупак жывёлагадоўчай прадукцыі ў мінулым годзе. Нягледзячы на выкарыстанне планавых закупак гэтых прадуктаў сёлета павінны перагледзіць маршала па закупках мяса, малака, як пера выканы. Значна павялічыліся кандацыі жывёлы і яна здаецца на мясца. Рост вытворчасці і нарыхтовак мяса і малака даў магчымасць павялічыць продаж гэтых прадуктаў насельніцтву гарадоў і рабочых пасёлкаў.

Аднак пры існаванні закупачных цэнх вивуча ад рэалізацыі жывёлы не ажыццяўляецца нават вивучах затрат. З гэтай прычыны калгасы і саўгасы ў павелічэнні вытворчасці жывёлагадоўчай прадукцыі былі ўстаноўлены новыя закупачныя цэны на малака, а іхны ўдзел у наакупленні да дзёскаў закупачных цэнх у тым ліку на буйную рагату жывёлу, свіней і аўцаў. Гэтыя павышэнні дапамогуць калгасам і саўгасцам Беларусі скарэй пераходзіць на буйную рагату жывёлу. За пяцігоддзе ў нас павінны быць 40 працэнтаў, на авечы і калгасам — 70 працэнтаў, у саўгасках — 60 працэнтаў. Адпаведна і ранейшыя цэны на адно. За нестатэарную жывёлу і нестатэарных свіней надбавкі выплачваюцца не будуць.

Саветам Міністраў саюзнах рэспублік дадзена права дыферэнцыраваць па зонах надбавкі да цэн на жывёлу ў межах сярэдняга размеру надбавкі. У Беларусі, вядома, трэба ўсталяваць адзіныя для ўсіх абласцей закупачныя цэны на жывёлу.

Цяпер, з улікам надбавак да закупачных цэн на жывёлу і птушку, вырошчванне іх на мяса становіцца рэнтабельнасцю будзе залежаць ад ліквідацыі сур'ёзных недахопаў, якія маюць месца ў рабоце і шмат якіх нашых калгасаў і саўгасцаў. Устаноўленне цвёрдага намянага плана нарыхтовак і закупак прадуктаў жывёлагадоўлі на рад год будзе мець важнае значэнне для далейшага ўдзельна сельскай гаспадаркі. Нашай рэспубліцы на 1970 год устаноўлены план нарыхтовак жывёлы і птушкі ў размеры 510 тысяч тон жывой вагі, малака — 2 мільёны 100 тысяч тон і яек — 400 мільёнаў штук. Гэта значна больш, чым было ралізаваць у 1964 годзе. Гэты план зусім рэальны і выканальны.

Партыя і ўрад выдзяляюць вялікі дадатковыя сродкі на развіццё жывёлагадоўлі, раздзічаюць, што сельскія працаўнікі ўмеюць выкарыстаць гэту дапамогу і ўжо ў бліжэйшыя два-тры гады дабюцца карнінага пералому ў развіцці гэтай важнай галіны, якая на ўмовах нашай рэспублікі з'яўляецца вивуча. Што нам неабходна для гэтага? Перш за ўсё трэба мець на ўвазе, што нават пры новых закупачных цэнхх вытворчасць мяса ў радзе гаспадарак можа быць стратнай. Летас у 66 калгасках і 157 саўгасках сабекошт прыбыўкі ў вазе буйной рагатай жывёлы і ў 279 саўгасках і 623 калгасках сабекошт прыбыўкі ў вазе свіней перавышаў новыя цэны. Асабліва шмат такіх гаспадарак у Мінскай, Магілёўскай і Гродзенскай абласцях.

Нашы кадры, усе працаўнікі вёскі павінны зразумець, што нельга паслядоўна вырашыць задачу шпаркага ўдзельна жывёлагадоўлі, калі раздзічаць толькі на дапамогу дзяржавы. Патрэбна штодзённая настойлівая работа партыйных арганізацый па мабілізацыі працаўнікоў вёскі на рашучую ліквідацыю навуных недахопаў, па адшуканне і ўмеае выкарыстанне ўнутраных рэзерваў і магчымасцей калгасаў і саўгасцаў.

Асновай асноў усёй нашай работы ў жывёлагадоўлі па-ранейшаму застаецца барацьба за стварэнне трывалай кармавой базы. Калгасы і саўгасы рэспублікі намянілі ў гэты год рад мерапрыемстваў па павелічэнню вытворчасці кармоў. Яны актыўна падтрымалі рашэнне ЦК КП Беларусі і Савета Міністраў СССР аб мерах па паліпашэнню лугоў і пашы. Лугаводству ў нашых умовах належыць вивуча роля ў стварэнні дастатку кармоў. Аб гэтым сведчыць вопыт шмат якіх гаспадарак.

У калгасе імя Леніна Буда-Кашаўскага раёна праведзена карнінае паліпашэнне пашы на плошчы 350 гектараў. Прадуктыўнасць яе за кожны з апошніх чатырох гадоў складала каля 3,000 кармальных адзінкаў з гектара, або ў дзёскаў разоў больш, чым да паліпашэння. У саўгасе «Варона» Быхаўскага раёна праведзена паліпашэнне кармавой ўгоддзай на плошчы звыш тысяч гектараў, які ў асноўным выкарыстоўваюцца пад пашу. Калі да паліпашэння гектар гэтых ўгоддзай даваў 600—700 кармальных адзінкаў у год, то цяпер дае 3,500—4,000. Кантуе кармавая аснова гаспадарцы не даражэй, як адна канейка. Сабекошт цэнтнера малака летам мінулага года склаў у гэтым саўгасе 6 рублёў 26 копеек, а цэнтнера мяса — каля 70 рублёў.

У калгасе «Радзіма» Драгічынскага раёна створана культурная паша на плошчы 500 гектараў. За кошт кожнага з іх гаспадарка атрымлівае летам 25—30 цэнтнераў малака. Сабекошт кармавой адзінкі на пашы менш чым адна канейка.

Акрамя танных пашавых кармоў, паддешаныя кармавыя ўгоддзай дапамогу атрымліваць шмат добрага сена, а таксама травяной мукі. На працягу будучай пяцігодкі мы павінны стварыць у калгасках і саўгасках сто тысяч гектараў культурнай пашы і сенакошаў, выкарыстаць для гэтага 450 тысяч гектараў новаасушаемых і 350 тысяч гектараў раней асушаных і асушальных зямель. Вызначаны аб'ёмы гэтых работ на кожную вобласць і вырашаныя меры іх забеспячэння. У прыватнасці, павінны быць арганізаваны ў кожнай вобласці па адной дугамеліярацыйнай і лугавасеніпадоўчай станцыі, спецыяльны механізаваныя атрады пры рабінных аб'яднаннях «Сельгастэхнікі» і БМУ «Белгалоўмеліявадгаса».

Стварэнне на вялікіх плошчах культурнай пашы і сенакошаў у калгасках і саўгасках з'яўляецца вивуча ўкладаннем на ўмацаванне кармавой базы. На жаль, у гэтай вивуча справе сельскагаспадарчыя органы, аб'яўкайкомы і райвыкайкомы дапускаюць нічым не апраўданую маруднасць. Упускаюцца час, ствараюцца пагрозы невыканання ўстаноўленых планаў. Задача заключаецца ў тым, каб усеі праграму забяспечыць намячаную мераму работ па паліпашэнню натуральных кармавых ўгоддзай.

У калгасках і саўгасках рэспублікі ёсць 138 тысяч гектараў палешаных пашы. У добрым стане знаходзіцца звыш 60 тысяч гектараў прыродных выпасаў. Калі на гэтых ўгоддзях з самай вясны арганізаваць заганную пашу жывёлы, то з кожнага гектара можна сабраць у паўтара раза, а пры падкормцы ўгнаеннямі — у два-тры разы больш кармоў, чым пры звычайнай пасьбе. Гэты рэзерв кармоў кожная гаспадарка павінна абавязкова выкарыстаць ужо сёлета.

Трэба было б арганізаваць справу так, каб у кожным раёне ўжо сёлета мець гаспадаркі, якія служылі б прыкладам стварэння і правільнага выкарыстання пашы, каб нашы кадры прайшлі там школу практычнага навування.

Асабліва клопаты трэба правесці аб насенні шматгадовых

травяў, без чаго немагчыма лугаводства. Усё нааўнае насенне травяў у гэтым годзе неабходна выкарыстаць для раздзічэння. Раёныя камітэты партыі, райвыкайкомы, раёныя ўпраўленні сельскай гаспадаркі павінны трымаць пад асаблівым кантролем вытворчасць насення і травяў і перш за ўсё работы спецыялаў па травах.

Гаворачы аб ролі лугаводства, нельга процістаўляць яго палівоу кормадабыванню і наадварот. Практыка паказвае, што маюцца адной культуры або невялікай групы культур сябе не апраўдвае. Трэба ў структуры пасеваў прадугледжваць разнастайны набор кармавых культур прыстаёна да ўмоў і магчымасцей кожнай гаспадаркі з тым, каб атрымліваць найбольшы выхад кармавых культур і блка з гектара зямлі. Неабходна разумнае спалучэнне культур, у гэтай справе нельга дапускаць шараханні. У сувязі з гэтым трэба зазначыць, што скідваць з рахункаў кукурузу, як часам не супраць зрабці некаторыя нашы кіраўнікі, ні ў якім разе нельга. Кукуруза ў нас і ў далейшым павінна займаць належнае месца сярод важнейшых кармавых культур.

Далейшы ўдзельна жывёлагадоўлі застаецца барацьба за стварэнне трывалай кармавой базы. Калгасы і саўгасы рэспублікі намянілі ў гэты год рад мерапрыемстваў па павелічэнню вытворчасці кармоў. Яны актыўна падтрымалі рашэнне ЦК КП Беларусі і Савета Міністраў СССР аб мерах па паліпашэнню лугоў і пашы. Лугаводству ў нашых умовах належыць вивуча роля ў стварэнні дастатку кармоў. Аб гэтым сведчыць вопыт шмат якіх гаспадарак.

У калгасе імя Леніна Буда-Кашаўскага раёна праведзена карнінае паліпашэнне пашы на плошчы 350 гектараў. Прадуктыўнасць яе за кожны з апошніх чатырох гадоў складала каля 3,00